

ΠΑΡΟΡΑΜΑ ΤΕΥΧΟΥΣ 96

σελ. 118, «Από το Journal of Mediterranean Archaeology, τεύχος 17/2 (2004)»: το όνομα της συντάκτριας της αρχαιολογίας Σοφίας Αντωνιάδου και όχι Σοφία Ανωνιάδου, όπως γράφτηκε εκ παραδρομής.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Κύθνος-Ι

Είναι το βαθύτερο ναυάγιο που έχει εντοπισθεί έως σήμερα στο Αιγαίο. Σε βάθος 485 μέτρων, στα δυτικά της Κύθνου, βρίσκεται το «Κύθνος-Ι», από το οποίο προέρχεται το χάλκινο άγαλμα άνδρα που μπλέχτηκε στα δίχτυα ψαρά και παραδόθηκε στην Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων πριν από έναν χρόνο περίπου. Κατά τη διάρκεια έρευνας, τον περασμένο Μάρτιο, πραγματοποιήθηκε η ανέλκυση αμφορέων, μετρικών αγγείων και μαγερικών σκευών από το συγκεκριμένο ναυάγιο.

Μικηναϊκά ειδώλια στην Πλάκα

Όπως ανακοινώθηκε στον φετινό απολογισμό του έργου της Εφορείας Ακροπόλεως, στην οδό Ραγκαβά στην Πλάκα ήρθαν στο φως τρία επιπλάγια και ευτυχώς αδιατάρακτα στρώματα της μικηναϊκής περιόδου, στα οποία εντοπίστηκαν 25 συνολικά ειδώλια «τύπου Ψ». Πρόκειται για απεικονίσεις γυναικείας θεότητας με χέρια υψωμένα έτσι ώστε να σχηματίζεται το γράμμα Ψ, και αποτελούν σίγουρα σημαντικό εύρημα, καθώς αποκάλυπταν μια ακόμα πτυχή της ιστορίας της πόλης.

Άγαλμα γυνούι νέου

Πρόκειται για τυχαίο εύρημα ενός πολύτιμης μίνης πριν στο ρέμα της Πικροδρόμης στο Παλαιό Φάληρο. Από το έργο αυτό των πρώιμων ρωμαϊκών χρόνων, το οποίο μεταφέρθηκε στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά, λείπουν το κεφάλι και τμήματα των άκρων.

Αναθηματικοί πίνακες στα Τρικάλα

Ανάγλυφες παραστάσεις του θεού Ερμή και συμβόλων του (κηρύκειο, χελώνα κ.λπ.) κοσμούν τους κατασκευασμένους σε μήτρα αναθηματικούς πίνακες από ψήμινο πηλό που αποκάλυψε η σκαπάνη της αρμόδιας αρχαιολογικής Εφορείας στην πόλη των Τρικάλων, ανεμιασα σε ελληνιστική κεραμική και ειδώλια των ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων. Δεδομένου ότι, όπως είναι γνωστό, η σύγχρονη πόλη των Τρικάλων είναι χτισμένη πάνω στην αρχαία Τρίκη, όπου υπήρχε ιερό αφιερωμένο στη λατρεία του Ερμή, είναι πολύ πιθανό να εν λόγω ευρήματα να συνδέονται με αυτό. Αντίστοιχοι πίνακες έχουν επίσης βρεθεί στη Βρουναίον και τη νότια κλιτύ της Ακρόπολης.

Ομηρικός οικισμός στον Παλαμά Καρδίτσας;

Τα ευρήματα που αποκάλυφθηκαν σχετικά πρόσφατα στη θέση «Μαγούλα Χανδακλή ή Χαντάκι Μαγούλα» στην πόλη Παλαμιάς στην Καρδίτσα (τμήμα αρχαίου τείχους, βρόχου και κτιρίου), θα μπορούσαν ίσως να συνδεθούν με την ομηρική πόλη Ατρείου. Ελπίζουμε η έρευνα να αποδείξει στο μέλλον την αλήθεια της υπόθεσης.

Στην ασβεστοκάλινο των αρχαίων Καλινδοίων

Μετά την οριστική καταστροφή του Σεβαστείου των αρχαίων Καλινδοίων, στο Καλαμωτό Ζαγκλιβερίου Θεσσαλονίκης, πετάχτηκαν σε ασβεστοκάλινο αγάλματα, αρχιτεκτονικά γλυπτά και επιγραφές, προερχόμενα από την πόλη και τον αυτοκρατορικό ναό που λειτουργούσε εκεί έως τα μέσα του 3ου αιώνα μ.Χ. και ήταν αφιερωμένο στον Δία, τη θεά Ρώμη και τον Αύγουστο. Διάκόσμια περίπου θραύσματα γλυπτών είναι αναγνωρίσιμα και αναμένεται να δώσουν πολύ σημαντικά στοιχεία για την επιστημονική έρευνα, ενώ έχουν η-

δη ταυτιστεί μια κεφαλή Οκταβιανού Αυγούστου – με χαρακτηριστικά που παραπέμπουν στον τύπο Prima Porta –, καθώς και μια κεφαλή ακάμια, η οποία ανήκει μάλλον στη Φλαβία Μύστα.

Σηπλιολογική έρευνα στην Πέλλα

Τον περασμένο Μάιο ομάδα 10 ελλήνων και 8 βουλγάρων σηπλιολόγων πραγματοποίησε σε σπήλαια της Αλμπανίας του νομού Πέλλας έρευνα. Η διοργάνωση της οποίας ανέλαβε το Φυσιογραφικό-Σηπλιολογικό Μουσείο Αλμπανίας (τηλ.: 23840-91300).

Οικότι γάτα 9500 ετών

Σε αυτό το συμπέρασμα κατέληξαν οι γάλλοι αρχαιολόγοι που ανέσκαψαν στη θέση Σιλουρκόκαμπος της Κύπρου τάφο της νεολιθικής περιόδου, όπου μαζί με τον νεκρό βρέθηκε θαμμένη και μια γάτα μεγαλύτερου μεγέθους από ό, τι συνήθως, που θυμίζει περισσότερο αφρικανική αγριότητα. Σε άβρρο του, που δημοσιεύσιν σε σχετικό πρόσφατο τεύχος της επιστημονικής επιθεώρησης *Science*, οι ανασκαφείς υποστηρίζουν ότι η γάτα θανατώθηκε προκειμένου να ακολουθήσει το αφεντικό της στον Άλλο Κόσμο. Έχουμε λοιπόν να κάνουμε με την εμφάνιση της γάτας ως κατοικίδιου πολύ ωριμότερα από το 2000 π.Χ., οπότε συναντάμε ίχνη της στην αρχαία Αίγυπτο.

Ο βασιλιάς Νεφεροστέπ της Αιγύπτου

«Ομιορφος και καλής» σημαίνει το όνομα Νεφεροστέπ, ενός από τους φαραώ της 13ης Δυναστείας, αγάλμα του οποίου αποκαλύφθηκε πρόσφατα κοντά στο ναό του Κερκάρν στο Λούξορ της Αιγύπτου. Ο φαραώ Νεφεροστέπ – ένας από τους λίγους το όνομα του οποίου δεν παραπέμπει στο θεό Ρα – παριστάνεται με νεκρικό προσιπέλι, το χαρακτηριστικό υφασμάτινο κάλυμμα στο κεφάλι και ανάγλυφο το έμβλημα κόμπας στο μπαστί. Στα χέρια του κρατά αντίγραφο του αγάλματός του, το οποίο πάντως παραμένει άγνωστο αν θα καταστήσει δυνατό τελικά να μετακινήσει, καθώς κάτι τέτοιο φαίνεται να παρεμποδίζεται προς το παρόν από την ύπαρξη καταλοίπων κάποιας αρχαίας πύλης.

Falcaius utahensis

Το είδος αυτό δεινοσαύρου, πλήθος απολιθωμάτων του οποίου βρέθηκαν σε ένα είδος ομαδικού τάφου στη Γιούτα των ΗΠΑ, έζησε πριν από 125 εκατομμύρια χρόνια και αποτελεί προφανώς τον συνδεδετικό κρίκο ανάμεσα στους μικρόσωμους σαυροπόδαρους δεινοσαύρους και τους προγόνους των πτηνών, τα πιο εξελιγμένα φυτοφάγα θηροπόδα. Περατώσανε στα δύο πόδια, είχε μήκος 4 μ. και ύψος 1,4 μ., φτέρωμα αλλά και γαϊμά νύχια.

Οι πάπιου της Οξερρύχου

Χάρη σε έναν νέο τρόπο χρήσης της τεχνολογίας των υπέρυθρων ακτίνων κατέστη δυνατή η ανίχνευση αποσπασμάτων των περιήριμων παπίων της Οξερρύχου, τα οποία δεν είχαν καταφέρει έως σήμερα να διαβρωθούν. Το αποτέλεσμα είναι εντυπωσιακό και πολλά από τα κείμενα πρόκειται σύντομα να εκδοθούν. Μεταξύ αυτών το Ευαγγέλιο κατά Ιούδα, μια νέα εκδοχή των Αργοναυτικών του Απολλωνίου του Ροδίου, χαμένα αρχαία μυθιστορήματα, αλλά και αποσπάσματα διαλόγων από την τραγωδία του Σοφοκλή *Επίπνοια*. Τέλος, διαβάστηκαν τμήματα έργων του Αρχλόχου, ελεεινές αφηγηματικού χαρακτήρα με θέμα μυθολογικό, που θεωρείται μάλιστα είδος ιδιαίτερα σπάνιο για την αρχαϊκή περίοδο.

Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης

Το πρώτο βήμα για τη δημιουργία του νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης φαίνεται ότι έγινε τελικά, καθώς υπογράφτηκε συμβόλαιο αγοράς του πρώην εργοστασίου ΧΥΜΟΦΕ, όπου που ανήκει στην Εθνική Τράπεζα και έχει κηρυχθεί διατηρητέο. Αφού προηγήθηκαν οι απαραίτητες διαβουλεύσεις στο χώρο, θα οργανωθεί στο μέλλον η έκθεση των σημαντικών ευρημάτων που έχουν αποδοθεί στο πέρασμα των ετών οι ανασκαφές σε διάφορες θέσεις της Λακωνίας και τα περισσότερα από τα οποία φυλάσσονται στις αποθήκες του σημερινού Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης.

Η έπαυλη του Ηρώδη στη Λουκού Κυνουρίας

Στην εν λόγω ρωμαϊκή έπαυλη –πιθανότατα θερική κατοικία του Ηρώδη του Αττικού (2ος αι. μ.Χ.)–, όπου σώζεται ένα από τα σημαντικότερα σύνολα ψηφιδωτών, εστιάει επίθεση της προσοχής της Διεύθυνση Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων, που θα φροντίσει για την κατασκευή μοντέρνου στεγάστρου προστασίας καθώς και για την ανάδειξη ολόκληρου του αρχαιολογικού χώρου.

Το ΥΠΠΟ και το Κονώνειο Τείχος του Πειραιά

Σύμφωνα με δήλωση του υφυπουργού πολιτισμού Πέτρου Τατούλη στη Βουλή «το Κονώνειο Τείχος πρέπει να προστατευθεί και να αναδειχθεί το μεγαλύτερο του χώρου, δεδομένου ότι αποτελεί σημαντικό κομμάτι της ιστορίας του Πειραιά». Συμφωνούμε απολύτως και ευελπιστούμε ότι τα λόγια θα γίνουν πράξη, βάζοντας επιτέλους εστία στις περιπέτειες του σημαντικού αυτού μνημείου, το οποίο ταλαιπωρείται χρόνια τώρα από τους καταστηματαρχές που επιθυμούν να απλωθούν τραπεζοκαθίσματα στην περιοχή, αγνοώντας ακόμα και αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Κλειστό το Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά

Κι ενώ τα έργα ανακαίνισης του Αρχαιολογικού Μουσείου Πειραιά βρίσκονταν σε εξέλιξη, η χρηματοδότηση διακοπτήκε. Έτσι, το μουσείο παραμένει κλειστό και τα σημαντικά έργα τέχνης που στεγάζει –μετεξύ αυτών και πολλά χάλκινα αγάλματα– συνεχίζουν να είναι εγκαταλεημένα ήδη από τον περασμένο Οκτώβριο, γεγονός που καθόλου δεν εννοεί φυσικά την κατάσταση διατήρησής τους.

Δημοτική Αγορά Κυψέλης

Κτίσμα της δεκαετίας του 1930 –πιθανόν έργο του Κούλη Παναγιωτάκου ή του Κυπριανού Μπρίρη–, η Δημοτική Αγορά της Κυψέλης υπολειπόμενα τα τελευταία χρόνια και φαίνεται ότι στο μέλλον ενδέχεται να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο της κατεδάφισης. Ο Δήμος Αθηναίων είχε παλαιότερα εκφράσει την πρόθεσή του να κατασκευάσει στη θέση της χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων. Από την πλευρά μας ευχόμαστε η ιδέα αυτή να μη λάβει σάρκα και οστά, καθώς το εν λόγω κτίριο αποτελεί ενδιαφέρον δείγμα του αθηναϊκού μοντερνισμού και μέρος της πρόφατης αρχιτεκτονικής μιας κληρονομιάς.

Πρώτα την ανέδειξαν, τώρα την... Ξηλώνουν!

Μιλάμε για την αρχαία ρωμαϊκή οδό που αποκαλύφθηκε πριν από οκτώ περίπου χρόνια στην πόλη της Βέροιας και κατόπιν αποκαταστάθηκε και αναδείχθηκε. Το 2002 καταστηματαρχές της περιοχής άρχισαν να πιέζουν την πολιτική ηγεσία να την ξηλώσει, αλλά το ΚΑΣ απεφάνθη αρνητικά επαινώντας μάλιστα την ανάδειξη της. Δύο χρόνια αργότερα πάλι, το ΚΑΣ άλλαξε γνώμη! Ευτυχώς, πάντως, κάποιοι πολίτες αντιδρούν και βρίσκεται σε εξέλιξη ο νομικός αγώνας για τη διάσωση της ρωμαϊκής οδού. Παράλληλα, βρίσκεται σε εξέλιξη και ένας άλλος αγώνας: αυτός της δημοτικής αρχής, της ο-πείας να συνεργεί εφορμούς, κάθε φορά που βρίσκουν ευκαιρία, προκειμένου να προλάβουν να την ξηλώσουν! Σχόλιον ουδέν...

Σε κίνδυνο τα ενετικά τείχη Ηρακλείου

Σημαντικές φθορές παρουσιάζουν πολλά τμήματα των ενετικών τειχών στο Ηράκλειο Κρήτης και αν δεν συντηρηθούν σύντομα είναι πολύ πιθανό να καταρρεύσουν. Η Αύση, όπως φαίνεται, είναι να τηρήσει το Υπουργείο Πολιτισμού την προγραμματική σύμβαση που έχει υπογράψει ήδη από το 2004, σύμφωνα με την οποία θα δινόταν το ποσό των 500.000 ευρώ ετησίως στον Δήμο, προκειμένου να δημοπρατήσει τα έργα συντήρησης των τειχών.

Η πόλη Αλλανίου της Περγάμου καταστρέφεται από φράγμα

Κάτω από τόνους νερού πρόκειται να φαφει το ερχόμενο Νοέμβριο μια από τις σημαντικότερες πόλεις της Αρχαίας, καθώς μάλιστα αποτέλεσε μοναδικό θεραπευτικό κέντρο κατά την ελληνιστική και

ρωμαϊκή εποχή. Η τουρκική κυβέρνηση πήρε την απόφαση κατασκευής φράγματος στην περιοχή, τα νερά του οποίου θα καλύψουν ολόκληρη την πόλη, ακόμα και τα ανασκαμμένα τα τελευταία πέντε χρόνια τμήματά της, στα οποία βρέθηκε πλήθος εντυπωσιακών ευρημάτων (ψηφιδωτά, αγάλματα Νυμφών και Ασκληπίου, ιατρικά εργαλεία κ.λπ.). Η επιστημονική κοινότητα έχει αποφασίσει, ωστόσο, να αντιδράσει σθεναρά, ξεκινώντας από τη γνωστοποίηση του προβλήματος.

Εγκρίνεται συλλογών στο ΕΑΜ

Πρόκειται για τη Συλλογή Αγγείων και Μικροτεχνίας, τη Συλλογή Χαλκών αλλά και τη λεγομένη Αίθουσα της Θήρας, τις οποίες το κοινό μπορεί για να επισκεφτεί από τις 15 Ιουνίου 2005, οπότε και πραγματοποιήθηκαν τα εγκαινιά τους.

«Ξενία» Ιωαννίνων

Πολλοί από τους κατοίκους των Ιωαννίνων διαφωνούν με την κατεδάφιση του «Ξενία» Ιωαννίνων, κατασκευασμένου το 1958 από τον αρχιτέκτονα Φ. Βαίκο. Δυστυχώς το Υπουργείο Πολιτισμού δεν φρόντισε να το κηρύξει ως διατηρητέο, παρά το γεγονός ότι ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων είχε καταθέσει πολλά σχετικά υπομνήματα, με αποτέλεσμα να απειλείται με κατεδάφιση από εταιρεία που σκοπεύει να χτίσει στη θέση του ξενοδοχειακή μονάδα. Σε αναμονή λοιπόν ακύρωσης της άδειας κατεδάφισης, την οποία αναμένεται να ζητήσει το Συμβούλιο της Επικρατείας, ώστε να σωθεί το σημαντικό αυτό κτίριο του μεταπολεμικού ελληνικού μοντερνισμού...

Αποστολή στη Θεσπρωτία

Έτσι ονομάζεται το νέο επιστημονικό πρόγραμμα του Φιλανακδικού Ινστιτούτου Αθηνών που θα συνδυάσει τις επιστήμες της αρχαιολογίας, της ιστορίας και της γεωγραφίας, προκειμένου να επιτύχει τελεχά τη συγκρότηση μιας πλήρους εικόνας της ιστορίας της Θεσπρωτίας από τα προϊστορικά χρόνια έως σήμερα. Η έρευνα, σε συνεργασία πάντα με το ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού, θα εστιάσει στα περιγράφη της κοιλιάδας του Κικωτικού, υποδοτικής της Ελέας, μιας από τις δύο πόλεις –ή αλλη ήταν η Γίτάνη– που αποτελούσαν πολιτικά κέντρα των αρχαίων Θεσπρωτών.

Πενήντα χρόνια επιστημονικής διαδρομής

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας γιόρτασε τα πενήντα χρόνια λειτουργίας του με εκδήλωση που έλαβε χώρα στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών (29.6.2005) και περιέλαβε ομιλία του καθηγητή του Πανεπιστημίου του Άμστερνταμ Arnold van Gemert, με θέμα «Ελληνικό Ινστιτούτο Βενετίας: η γέφυρα των Ελλήνων», αλλά και ενδιαφέρουσα μικρή συναυλία της Ορχήστρας των Χρωμάτων, σε συνεργασία με το Μουσικό Τμήμα του Ιονίου Πανεπιστημίου.

Βραβείο στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης

Στην αλή του Μεγάρου του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων διοργανώθηκε, στις 16 Ιουνίου 2005, εκδήλωση προς τιμή του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης, στο οποίο το Συμβούλιο της Ευρώπης απένεμε το Βραβείο Μουσείου για το 2005.

Εκδήλωση για τον Jean Marcadé

Στις 28 Μαΐου 2005 πραγματοποιήθηκε στο Κέντρο Μελετών Ακροπόλεως εκδήλωση αφιερωμένη στον ακαδημαϊκό καθηγητή Jean Marcadé και τη σημαντική προσφορά του στη μελέτη της αρχαίας ελληνικής πλαστικής. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης προβλήθηκε η ταινία του Ζακάρη Μαυρομάτη «Οι άνθρωποι και τα μνημεία» και ακούστηκαν ενδιαφέρουσες ομιλίες, με κεντρικό δέμα πάντα το έργο του Jean Marcadé.

Αρχαιολογική περιοχή Γαζώρου

Εκδήλωση με θέμα την ιστορία της περιοχής Γαζώρου του Δήμου Νέας Ζίχνης του Νομού Σερρών οργάνωσε στις 22 Μαΐου 2005 ο

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

πολιτιστικής σύλλογος «Άρτεμις η Γαζωρίτις». Η αρχαιολόγος-φιλόλογος Χάιδω Κοκουλή-Χρυσανθάκη συνδύασε την ενδιαφέρουσα ομιλία της και με Εξήγηση σε χώρους αρχαιολογικού ενδιαφέροντος της περιοχής. Για πληροφορίες, τηλ.: 23240-41266.

Αρχαιολογικό Πρόγραμμα Παλιαμπέλων Κολινδρού

Από τον περασμένο Απρίλιο λειτουργεί η επίσημη ιστοσελίδα του Αρχαιολογικού Προγράμματος Παλιαμπέλων Κολινδρού, στη διεύθυνση <www.auth.gr/temper>. Το περιεχόμενο είναι δίγλωσσο (ελληνικά και αγγλικά) και περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με το ανασκαφικό έργο που πραγματοποιείται στο νεολιθικό οικισμό, τις δράσεις που το συνοδεύουν, τα ευρήματα και τη σημασία τους, το προϊστορικό και το σημερινό χωριό. Μελλοντικά σχεδιάζεται η επέκταση της ιστοσελίδας με την ενσωμάτωση εφαρμογής για την προβολή των ανασκαφικών δεδομένων στο διαδίκτυο απευθείας από τη βάση της ανασκαφής.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Η κληρονομιά του Ομήρου

«Η κληρονομιά του Ομήρου: τέσσερις αιώνες τέχνης, από την École Nationale Supérieure des Beaux Arts» είναι το θέμα σημαντικής έκθεσης που οργανώνεται στο Danesh Museum of Arts της Νέας Υόρκης και στο Μουσείο του Πανεπιστημίου του Πρίνστον (11.10.2005-22.1.2006). Μέσα από πίνακες ζωγραφικής, γλυπτά και σχέδια της εκπαιδευτικής συλλογής της École Nationale Supérieure des Beaux Arts, παρουσιάζεται ο αντίκτυπος της ποίησης του Ομήρου στην παράδοση της γαλλικής τέχνης, ενώ μπροστά στα μάτια του επισκέπτη ζωντανεύουν με τρόπο εντυπωσιακό σκηνές από την Ιλιάδα και την Οδύσσεια.

Συλλογή Τσολοζίδη

Από τον Ιούνιο έως τον Αύγουστο 2005 πραγματοποιήθηκε στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο μία σημαντική έκθεση βυζαντινών και μεταβυζαντινών έργων τέχνης, τα οποία ανήκουν στη συλλογή του αιγυπτιακού συλλέκτη Γεωργίου Τσολοζίδη. Στις δύο ενότητες της έκθεσης περιλήφθηκαν αντικείμενα σχετικά όχι μόνο με την καθημερινή ζωή και την εμπορική δραστηριότητα των Βυζαντινών αλλά και με την έκφραση της ιδιωτικής και δημόσιας λατρείας.

Κίονες και πεσοοί

Σημαντική η έκθεση αυτή –που έλαβε χώρα τον περασμένο Ιούλιο στους Δελφούς, στο πλαίσιο της Συνάντησης «Έτος Περικλέους-Έτος Δημοκρατίας»-, καθώς ανέδειξε, μέσα από έργα καταξιωμένων δημιουργών, την επίδραση της αρχαίας ελληνικής τέχνης στη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία. Σημαντική όμως, και παρέρχεται μια προς μίμηση, και για έναν ακόμα λόγο: για το γεγονός ότι επελέγη για την παρουσίαση της ένας χώρος εκτός Αθηνών.

Η μνήμη των τοιχών

Με τον τίτλο αυτόν παρουσιάστηκε φωτογραφική έκθεση της Μαρίας Χουλακί (Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών-Ιστορικό Μουσείο Κρήτης, Ηράκλειο 2005). Η καλλιτεχνική απόπειρή της «πολυζωισμένες» επιφάνειες των τοιχών που δόμεσαν στην ψφή και το χρώμα τους το πέρασμα του ανθρώπου μέσα στο χρόνο.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Ο Αρχιλόχος και η εποχή του

Το Ινστιτούτο Αρχαιολογίας Πάρου και Κυκλάδων (ΙΑΓΚ), ο Δήμος Πάρου και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πάρου «Αρχιλόχος» διοργανώ-

νουν το Β' Διεθνές Συνέδριο Αρχαιολογίας Πάρου και Κυκλάδων, με θέμα «Ο Αρχιλόχος και η εποχή του» (Παροιμία Πάρου, 7-9 Οκτωβρίου 2005). Αφιερωμένο στον Αρχιλόχο (7ος αι. π.Χ) –του οποίου η ποίηση είναι γνωστή ως ανατρεπτική και ριζοσπαστική, με σττροφή προς την εξεστραμείωση-, το συνέδριο πρόκειται να περιλάβει ανακοίνωση του καθηγητή Dirk Obbink σχετικά με κείμενο του μεγάλου πάριου ποιητή που διαβάστηκε πρόσφατα χάρη στη μέθοδο της υπερύβριξης φωτογράφισης, η οποία εφαρμόστηκε για την ανάλυση των περιφωτισμένων παπύρων της Οξυρρυγχού που φυλάσσονται στην Οξφόρδη. Το περιεχόμενο του κειμένου θα ανακοινωθεί για πρώτη φορά σε παγκόσμιο επίπεδο. Στο Συνέδριο θα συμμετέχουν επίσης, με ανακοινώσεις τους, κορυφαίοι έλληνες και ξένοι ερευνητές στους τομείς της φιλολογίας, της αρχαιολογίας και της ιστοριογραφίας. Για πληροφορίες, τηλ.: 210-9231761, e-mail:stellaki@aaci.gr (κα Στέλλα Κασαρού).

Η προφορική ιστορία στα μουσεία

Στο Ναύπλιο θα γίνει, από τις 18 έως τις 21 Οκτωβρίου 2005, το 8-ησιο συνέδριο της Διεθνούς Επιτροπής του ICOM-ICME (International Committee for Museums of Ethnography). Θέμα του «Η Προφορική Ιστορία στα Μουσεία – Θεωρία και Πράξη». Καθώς τα μουσεία χρησιμοποιούν πια όλο και συχνότερα την προφορική ιστορία στην έρευνα, την τεκμηρίωση των συλλογών τους, την οργάνωση εκθέσεων, την υλοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων κ.λπ., το εν λόγω συνέδριο επιχειρεί να επεξεργαστεί στη θεωρία, μεθοδολογία και πρακτική της χρήσης της. Για πληροφορίες, τηλ.: 210-7652021, 6947804192, fax: 210-3239414, e-mail: mmouliou@otenet.gr, ICME2005@yahogroups.com.

Μεσοελλαδικά

«Μεσοελλαδικά. Η Πειραιϊκή Ελλάδα κατά τη μέση Εποχή του Χαλκού» θα είναι ο πλήρης τίτλος του διεθνούς συνεδρίου που διοργανώνει η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών και πρόκειται να πραγματοποιηθεί στις 9-11 Μαρτίου 2006. Βασικοί στόχοι του πρώτου αυτού συνεδρίου –που αναφέρεται αποκλειστικά στην εποχή μετα-Εξ δύο περιόδων ακμής της αιγαϊκής προϊστορίας, την πρωτοχάλκη και τη μεταχάλκη– είναι, εκτός από την αποτίμηση των μέχρι τώρα γνώσεων μας, η διερεύνηση των μηχανισμών που προκάλεσαν τις σημαντικές κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές αλλαγές της περιόδου, αλλά και της δυναμικής των τελευταίων. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στη Γραμματεία του Συνεδρίου, τηλ.: 210-3679997.

10ο Διεθνές Συνέδριο Θρακολογίας

Η 10^η Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και το Κέντρο Ελληνικής και Ρωμιαϊκής Αρχαιότητας του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (ΕΙΕ) συνδιοργανώνουν το 10ο Διεθνές Συνέδριο Θρακολογίας, που θα πραγματοποιηθεί στην Αλεξανδρούπολη και στην Κομοτηνή από 18 μέχρι 23 Οκτωβρίου 2005. Το θέμα του συνεδρίου «Η Θράκη στον ελληνικό και τον ρωμαϊκό κόσμο (8ος π.Χ.-4ος μ.Χ. αιώνες)» αναλύεται σε τέσσερις μεγάλες θεματικές ενότητες, καθένα από τις οποίες οργανώνουν και συντονίζουν ένας επιστημονικός συνεργάτης: α) Έθνη και πόλεις στην αρχαία Θράκη (καθ. Z. Archibald, Πανεπιστήμιο Λίβερπουλ), β) Οικονομία και κοινωνία της αρχαίας Θράκης (καθ. O. Picard, Πανεπιστήμιο Παριούσι IV - Σορβόν), γ) Θρησκεία και τέχνη στην αρχαία Θράκη (καθ. A. Fol, Πανεπιστήμιο Σόφιας), δ) Η Θράκη στον ανταγωνισμό των ηγεμονικών δυνάμεων του αρχαίου κόσμου (καθ. M. Zahrt, Πανεπιστήμιο Κολωνίας). Για πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στο Κέντρο Ελληνικής και Ρωμιαϊκής Αρχαιότητας (ΚΕΡΑ) του ΕΙΕ, τηλ.: 2107273673, e-mail: <thracology@eie.gr>.

Κατερίνα Χατζατζοπούλου

6ο Διεθνές Συμπόσιο για τις εφαρμογές εικονικής πραγματικότητας

Το 6ο Διεθνές Συμπόσιο για τις εφαρμογές εικονικής πραγματικότητας στην αρχαιολογία και άλλους τομείς της πολιτισμικής κληρονομιάς (VAST), μαζί με το 3ο Eurographics Workshop on Graphics

and Cultural Heritage, θα πραγματοποιηθεί στην Πίζα της Ιταλίας από 8 μέχρι 11 Νοεμβρίου 2005 και απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς όλων των πολιτιστικών φορέων. Τα θέματα του συνεδρίου αφορούν όλα τα στάδια επεξεργασίας της πολιτισμικής πληροφορίας με χρήση πληροφορικής. Πληροφορίες: <http://vcp.issti.cnr.it/va/st05/index.php>.

K.X.

Ρωσία και Μεσόγειος

Στο Κεντρικό Κτίριο του Πανεπιστημίου Αθηνών διοργανώθηκε το 4^ο Διεθνές Συνέδριο με τον παραπάνω τίτλο, από τον Τομέα Ιστορίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών (19-22 Μαΐου 2005). Οι ανακοινώσεις, με κεντρικό πάντα άξονα την ιστορία των εν λόγω περιοχών, κάλυψαν ποικίλους τομείς της κοινωνικής ζωής διαφόρων χρονικών περιόδων, ξεκινώντας από την αρχαιότητα και φτάνοντας έως τον 20ο αιώνα (πολιτική, ιδεολογία, οικονομία, παιδεία, θρησκεία κ.λπ.).

Η Κύπρος και οι αγώνες του ελληνοισμού

«Η Κύπρος στους Αγώνες του Ελληνισμού για Ελευθερία» (από τους αρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα) ήταν το θέμα του Συμποσίου που διοργανώσε το Πανεπιστήμιο Αθηνών σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Υπουργείο Πολιτισμού και Πολιτισμού και το Σπίτι της Κύπρου, στο πλαίσιο του «12^ο Πολιτιστικού Τριμήνου της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών για την Κύπρο» (11-13 Μαΐου 2005). Το πρόγραμμα του Συμποσίου περιελάμβανε απαγγελία κυπριακών ποιημάτων, καλλιτεχνικό πρόγραμμα και προβολή ντοκιμαντέρ σχετικά με το δημοψήφισμα του 1950 στην Κύπρο υπέρ της Αυτοδιάθεσης-Ένωσης καθώς και για τα γεγονότα που οδήγησαν στον απελευθερωτικό αγώνα του 1955-59. Ενδιαφέρον παρουσίασαν και οι επιστημονικές ανακοινώσεις των πανεπιστημιακών καθηγητών Άννας Ραίου-Χαϊράδη, Θάνου Μαρκόπουλου, Αναστασίας Παπαδιά-Αδά, Γιώργου Γεωργίου, Πέτρου Παπαπολυμένου, Γιάννη Κατρίβαση και Νίκης Λοιζίδης σχετικά με την ιστορία του νησιού από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι σήμερα.

Αργυρώ Μαυροζούμη

2004, Τα νέα μουσεία στην Ελλάδα

Πρόκειται για το θέμα ημερίδας που έλαβε χώρα, στις 9 Ιουνίου 2005, στο Νομισματικό Μουσείο. Οι ομιλητές αναφερόθηκαν στα νέα μουσεία που λειτουργούν πια στην ελληνική επικράτεια, αλλά και σε εκείνα στα οποία είτε οι εργασίες ανακατασκευής ή επανέκθεσης είτε οι περιοδικές εκθέσεις των τελευταίων χρόνων, έχουν δώσει νέα πνοή, καθιστώντας τα σημαντικά κύτταρα της πολιτιστικής ζωής του τόπου. Η Διεύθυνση Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του ΥΠΠΟ και το Νομισματικό Μουσείο είχαν την ευθύνη της διοργάνωσης.

Σχεδιασμός νέων μουσείων

Την Τετάρτη 29 Ιουνίου 2005 πραγματοποιήθηκαν, στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, ημερίδα και εγκαινία έκθεσης με θέμα το σχεδιασμό νέων μουσείων. Τη διοργάνωση είχε αναλάβει η Διεύθυνση Μελετών Μουσείων και Πολιτισμικών Κτιρίων. Πρόκειται για τη Διεύθυνση εκείνη του Υπουργείου Πολιτισμού που ήταν υπεύθυνη για τη σύνταξη ειδικών προδιαγραφών για την εφαρμογή διαδικασιών διεθνών διαγωνισμών για την ανάθεση εκπόνησης μελετών τεσσάρων νέων μουσείων: της Πάτρας, της Μεσσαράς, των Χανίων και του Θέρμου. Σε εξέλιξη βρίσκονται, εξάλλου, οι διαγωνισμοί για τα μουσεία Βεργίνας και Αρέθουσσας Χαλκίδας. Στην ημερίδα παρουσιάστηκε το έργο των δωδεκα διακριθέντων Μελετητικών Ομάδων από τους τέσσερις διαγωνισμούς για τα νέα μουσεία της Πάτρας, των Χανίων, της Μεσσαράς και του Θέρμου, και εκκολάφθηκε συζήτηση στραγγιγμένης τρόπεζας με στόχο την καλύτερη κατανόηση των κύριων παραρτημάτων που λαμβάνονται υπόψη για το σχεδιασμό ενός μουσείου. Συζητήθηκαν επίσης θέματα όπως η σχέση κτιρίου-εκθέματος, οι νέες τάσεις, οι νέες λειτουργίες και η διεπιστημονική συνεργασία για το σχεδιασμό ενός μουσείου. Στην έκθεση, που διήρκεσε έως τις 10 Ιουλίου 2005, παρουσιάστηκαν φωτογραφικές

και σχεδιαστικές απεικονίσεις, καθώς και μακέτες από το έργο των Μελετητικών Ομάδων.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Η κοσμογραφία των αρχαίων Αιγυπτίων

«Η Κοσμογραφία των αρχαίων Αιγυπτίων διαμέσου των θρησκευτικών εικαστικών τεχνών τους (ζωγραφική και γλυπτική)» ήταν το θέμα της διάλεξης που έδωσε η αιγυπτιολόγος-αρχαιολογιστής, Αμάντα-Άλιη Μαραβέλια στο Αιγυπτιακό Πολιτιστικό Κέντρο στις 25.5.2005. Παρουσιάζοντας τα κοσμογραφικά σύμβολα, όπως απεικονίζονται στα αρχαιολογικά ευρήματα, η ομιλήτρια αναερέθηκε με γλαφυρότητα στην αντίληψη που είχαν για τον κόσμο οι Αιγύπτιοι, καθώς και στον τρόπο που η κοσμοθεωρία τους επηρέασε στην πράξη την καθημερινή ζωή τους. Μετά από την ανάλυση των επικλήσεων κειμένων, των ιερογλυφικών πάνω στις σαρκοφάγους και στα διάφορα χρηστικά αντικείμενα, η Α. Μαραβέλια παρουσίασε λεπτομερώς και με πολλές διαφάνειες τις δοξασίες που ανέπτυξαν οι αρχαίοι Αιγύπτιοι, κοιτάζοντας τα αστέρια σαν βήθητες και τον ουρανό σαν ένα κοσμικό ταβάνι και μάλιστα θηλικού γένους.

A.M.

Χειρουργικά εργαλεία

Με θέμα τα «Χειρουργικά εργαλεία διαμέσου των αιώνων» μίλησε ο καθηγητής Στέφανος Γερούλανος, στο κτίριο της οδού Πειραιώς του Μουσείου Μπενάκη στις 2.6.2005. Παίρνοντας αφορμή από τα ιατρικά εργαλεία και εστιάζοντας στο πώς αυτά χρησιμοποιούνταν κατά τη διάρκεια των διαφόρων ιστορικών περιόδων, τη μορφή είχαν και από ποια υλικά κατασκευάζονταν, ο ομιλητής αναερέθηκε στους τρόπους θεραπείας των ασθενειών, αλλά και στα κοινωνικά συμφραζόμενα της κάθε εποχής, όπως αυτά προκύπτουν από τη μορφή και τον τρόπο χρήσης των χειρουργικών εργαλείων.

A.M.

BIBLIA

Φυσικές επιστήμες στην αρχαιολογία

Ιωάννης Λυριτζής
εκδ. Τυπωθήτω, Αθήνα 2005

Πλήρως ενημερωμένο και με πλούσια ύλη, το έργο αυτό του καθηγητή Αρχαιολογίας Ιωάννη Λυριτζή αποτελεί –όπως αναφέρεται και στον πρόλογο του Γρηγόρη Τσόκα– «την πληρέστερη μέχρι σήμερα προσπάθεια παρουσίασης του αντικείμενου και των μεθόδων της επιστημονικής οντότητας που καλείται «Αρχαιολογία»».

Prehistorians round the pond

συλλογικό έργο
εκδ. Kelsey Museum of Archaeology, Michigan 2005

Πρόκειται για μια ενδιαφέρουσα προσπάθεια προσέγγισης της φύσης αλλά και της παρόρα καταστάσεως του επιστημονικού κλάδου της αιγαιακής προϊστορίας. Επιμελητές της έκδοσης οι J.F. Cherry, D. Margomenou και L.E. Talalay.

Αρχαίο ελληνικό μύθο

Ε. Δ. Καρακάντζα
εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα 2004

«Ο θεατρικισμός λόγων του 20ού αιώνα για τη φύση και την ερμηνεία τους» είναι ο υπότιτλος που άφουκ ενδιαφέροντος αυτού βιβλίου, που με σαφήνεια εγγίζει τη φύση του μύθου και παραθέτει τις θέσεις των ερμηνευτικών σχολών.

Θνητοί και Αθάνατοι

Mary Lefkowitz

εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα 2005

Με τον υπότιτλο, «Οι θεοί των αρχαίων Ελλήνων και ο ρόλος τους στη ζωή των ανθρώπων», η γνωστή συγγραφέας μάς δείχνει το δρόμο για τη σωστή ανίχνευση της μυθολογίας.

Επίτομη ιστορία της αρχαίας Ελλάδας (2000-31 π.Χ.)

Claude Mossé, Annie Schnapp-Gourbeillon

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2005

Πρόκειται για την έκτη στη σειρά έκδοση ενός βιβλίου που παρουσιάζει με τρόπο ευνόητο και μεθοδολογικά άριστο την ιστορία της αρχαίας Ελλάδας, σύμφωνα βέβαια πάντα με τις πλέον σύγχρονες επιστημονικές απόψεις. Η μετάφραση ανήκει στη Λύτσια Στεφάνου.

Πολιτισμός και εκπαίδευση στον αρχαίο ελληνικό κόσμο

Bernard Legras

εκδ. Κριτική, Αθήνα 2005

Με πρόλογο του Σπύρου Ράση, κυκλοφόρησε το βιβλίο αυτό, που μάς πληροφορεί –μέσα από τη διεθνή πιο πρόσφατη βιβλιογραφία– σχετικά με την εκπαίδευση κατά την αρχαιότητα, στην Αθήνα, τη Σπάρτη καθώς και σε άλλες πόλεις, από τον 8ο αιώνα π.Χ. έως τον 4ο αιώνα μ.Χ.

Οι πόλεμοι των αρχαίων Ελλήνων

Ori Davis Hanson

εκδ. Ενάλιος, Αθήνα 2005

Οι πόλεμοι και ο πόλεμος μέσα από την ελληνική ιστορία 1.000 χρόνων. Ο συγγραφέας εξετάζει το φαινόμενο και την εξέλιξη του, ξεκινώντας από τη μυκηναϊκή εποχή. Αναλύονται οι τεχνικές αλλά και οι ιδεολογικές, υπογραμμίζονται ορισμένα γεγονότα-σταθμικά και περιγράφονται προσωπικότητες που συνδέθηκαν με σημαντικά πολεμικά γεγονότα της αρχαιότητας. Χάρτες, σχεδιαγράμματα μαχών και πλούσια εικονογράφηση συμπληρώνουν το έργο, στο οποίο μάλιστα ο John Keegan (συμβούλος έκδοσης) επισημαίνει πως ο ελληνικός τρόπος μάχης που αναπτύχθηκε στα κλασικά χρόνια είναι τόσο σημαντικό ώστε ακόμα διδάσκεται στις στρατιωτικές ακαδημίες.

Η άλλη όψη της αρχαιότητας. Ο υπόκοσμος

Catherine Salles

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2005

Σοβαρή δουλειά, καλά μεταφρασμένη από τον Κώστα Τσιτάρη, στην οποία εξετάζονται οι σκοτεινές πτυχές της ζωής τεσσάρων πόλεων – Αθήνα, Κόρινθος, Αλεξάνδρεια, Ρώμη – που υπήρξαν αναστατικές για τον πολιτισμό τους και για την, όχι και τόσο γνωστή, ηδονική ζωή που πρόσφεραν.

Οι Ετρούσκοι. Ιστορία, θρησκεία, τέχνη

Friedhelm Prayon

εκδ. MIET, Αθήνα 2005

Πολύ ενδιαφέρον πόνημα, στο οποίο ο συγγραφέας, λαμβάνοντας υπόψη του τα νέα αρχαιολογικά δεδομένα, μάς ξενάγει σε έναν μεγάλο, και μέχρι πρότινος άδικο, γειτονικό μας πολιτισμό. Πολύ καλή η μετάφραση της Αννέτε Φώσβινγκελ.

Τα ελδομηνία μεγάλα μυστήρια των αρχαίου κόσμου συλλογικό έργο

εκδ. Βασιλείς, Αθήνα 2003

Προσενγμένη η έκδοση αυτή και πλούσια εικονογραφημένη, μάς ξενάγει στον κόσμο των μυστηρίων των αρχαίων πολιτισμών, επιχει-

ρώντας παράλληλα να τα ερμηνεύσει. Η επιμέλεια της πρωτότυπης αγγλικής έκδοσης ανήκει στον καθηγητή ανθρωπολογίας Β. Fagan και η μετάφραση στα ελληνικά στον Δ. Γεδεών.

Τα εβδομήντα θαύματα του αρχαίου κόσμου συλλογικό έργο

εκδ. Βασιλείς, Αθήνα 2002

Σε επιμέλεια του Chris Scarre και μετάφραση Δ. Γεδεών, η ενδιαφέρουσα αυτή έκδοση εστιάζει στα μεγάλα μνημεία της αρχαιότητας και κυρίως στον τρόπο κατασκευής τους.

Για την ιστορία και τα τοπωνύμια της Πύλου

Δημήτρης Παπαδήμας

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2005

Πρόκειται για φυλλάδιο που περιλαμβάνει δύο ομιλίες του προέδρου του Εκπαιδευτικού Συλλόγου Πύλου «Το Ναυαρίνο», με θέμα «Το αλοκαυτώμα της Σφακτηρίας, Απρίλιος 1825» και τα «Τοπωνύμια Πύλου-Σφακτηρία-Ναβάρينو-Ντιβάρι και Βοϊδοκοιλιά».

Ηροδότου. Η ιστορία των περσικών πολέμων

μετάφραση: Άγγελος Σ. Βλάχος

εκδ. Ωκεανίδα, Αθήνα 2005

Γνωστή μάς είναι η Ιστορία του Ηροδότου (βιβλία Α'-Θ') από τα σχολικά μας χρόνια, χρήσιμη και ευχάριστη η επανασύνδεση με αυτή σε ένα πιο άριμο στάδιο της ζωής μας, και κυρίως στην εξάισια μετάφραση του Άγγελου Σ. Βλάχου.

Ομήρου Οδύσσεια

συλλογικό έργο

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2004-2005

Κείμενο και ερμηνευτικό υπόμνημα της Οδύσσειας (τόμοι Α'-Γ'), που υπογράφουν οι Α. Heubeck, St. West, J.B. Hainsworth, A. Hoekstra, J. Russo, M. Fernandez-Galiano. Η άμνημη επιμέλεια είναι του Αντώνη Ρεγκάκου και η εξέλιξη άμνημη μετάφραση των Μ. Κάισαρ, Ρ. Χαμέτι και Φ. Φίλιππου. Πρόκειται για πόνημα στο οποίο εξετάζεται η κάθε πτυχή του έργου και αναλύεται επισκοποδομητικά κάθε λεπτομέρεια του, ριχνώντας περισσότερο φως σε πολλές όψεις του έπους και της εποχής που το γέννησε.

Θεοκρίτου Ειδύλλια I-VII

εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2005

Μεταφρασμένο σε πεζό νεοελληνικό λόγο και ωραία σχολιασμένο, κυκλοφόρησε το σημαντικό αυτό έργο της αρχαίας γραμματείας (τέλος 4ου αι. π.Χ.).

Ιστορία της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας

Luciano de Crescenzo

εκδ. Οδυσσεύς, Αθήνα 200

Ευκαλοδιβάστο, ευχάριστο, ακόμα και διασκεδαστικό. Το βιβλίο αυτό εκτός από τη γαρά που σου δίνει ένα καλογραμμένο κείμενο, προσφέρει και πολλές χρήσιμες γνώσεις για τα φιλοσοφικά κινήματα και τους φιλοσόφους της αρχαίας Ελλάδας.

Οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι

επιμ. Α. Α. Long

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2005

«Συναγωγή συστατικών μελετημάτων» είναι ο υπότιτλος του συλλογικού αυτού έργου, που προσφέρει στον αναγνώστη άνετη πρόσβαση στο χώρο της προσωκρατικής φιλοσοφίας και μια περικτυχή εικόνα της σύγχρονης έρευνας πάνω σε ζητήματα ερμηνείας του προσωκρατικού στοχασμού. Η μετάφραση ανήκει στον Θεόδωρο Νικολαΐδη και τον Τάσο Τυρβόπουλο, και η επιμέλεια της ελληνικής έκδοσης στον Δανιήλ Ιακώβη.

Ο Αριστοτέλης για όλους Mortimer Adler

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2005

Σε μετάφραση Π. Κοτζιά-Παντελή, ένα βιβλίο που απευθύνεται όχι μόνο σε όσους επιθυμούν να μπηθούν στη σκέψη του μεγάλου φιλοσόφου αλλά και στους δασκάλους του αρχαίου ελληνικού λόγου και σκέψης που αναζητούν τρόπους να κάνουν το έργο τους γοητευτικότερο και ελκυστικότερο.

Περί νεοελληνικού διαφωτισμού Άννα Ταμπάκη

εκδ. Ergo, Αθήνα 2005

«Ρεύματα ιδεών και διάλυοι επικοινωνίας» είναι ο υπότιτλος του πολυ ενδιαφέροντος αυτού πονήματος, το οποίο αποτελείται από δύο δεκά μελετήματα σχετικά με τον νεοελληνικό διαφωτισμό.

Μορφές βίας

Σωτήρης Δημητρίου

εκδ. Σαββάλας, Αθήνα 2004

Η βία ως κοινωνικό φαινόμενο, ιδωμένη διαχρονικά, από την προϊστορία μέχρι σήμερα. Μια μελέτη με πολύ ενδιαφέρον και οικίκες προεκτάσεις.

Ο πλούτος και η φτώχεια των εθνών

David Landes

εκδ. Εκδοτικός Οργανισμός Αιβάνη, Αθήνα 2005

Ενδιαφέροντα μελέτη κοινωνιολογικού κυρίως περιεχομένου, που γράφτηκε με αφορμή το έργο *Ο πλούτος των Εθνών* του Adam Smith. Ο συγγραφέας μάς «διηγείται μια μακρόχρονη γοητευτική ιστορία για το πώς σχηματίστηκαν ο πλούτος και η δύναμη της διάφορες περιοχές του κόσμου», καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι «το κλειδί της ανακούφισης της φτώχειας στον κόσμο βρίσκεται στην κατανόηση των μαθημάτων της ιστορίας».

Το κάλλος του σώματος

Ιωάννης Ζαμπάκος

εκδ. ΒΗΤΑ-Ιατρικές Εκδόσεις, Αθήνα 2004

Ο συγγραφέας εξετάζει το κάλλος από διάφορες απόψεις (βιοαισθητική, φιλοσοφία κ.λπ.).

Δαναοί

Κωστής Γουσιδής

εκδ. Κάκτος, Αθήνα 2005

Ιστορικό μυθιστόρημα, με θέμα τα συναρπαστικά γεγονότα που οδήγησαν στην πτώση των μεγάλων πολιτισμών της ανατολικής Μεσογείου στο τέλος της Εποχής του Χαλκού.

Η καθημερινή ζωή στην Παλαιστήνη στους χρόνους του Ιησού

Ντάνιελ Ροπς

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2005

Όπως υποστηρίζει ο συγγραφέας, το έργο του «απευθύνεται εξείσους στους απίστευτους και στους Χριστιανούς γιατί μάς βιβλίζει σε μια ιστορία καθημερινή, όπου κυριαρχεί μια εντυπωσιακή μορφή, η μορφή του Χριστού».

Ορμοδοξία και παράδοση

Δημήτριος Πάλλας

εκδ. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2005

Μαζί με το αυτοβιογραφικό κείμενο του καθηγητή Βυζαντινής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών –έως το 1968, οπότε απολύθηκε

από τη Χούντα των Συνταγματαρχών–, δημοσιεύεται εδώ και ένα δοκίμιο για την ελληνοχριστιανική ιδεολογία των δικτατόρων της 21ης Απριλίου, τις πηγές της και τη σημασία που είχε η παρεκκλησιαστική οργάνωση «Ζωή» στη μεταπολεμική Ελλάδα. Η εμπέδεια ανήκει στην Όλγα Γκράτσιου.

Άννα και Θεοφανώ, πριγκίπισσες στα ξένα Κίρα Ζίνου

εκδ. Κέδρος, Αθήνα 2004

Χάρι στην πένα της Κίρας Ζίνου, που ζωντανεύει μια εποχή όλο μυστήριο και πάθος, τα παιδιά μπορούν πολύ ευχάριστα να γνωρίσουν τις δύο αυτές βυζαντινές πριγκίπισσες.

Με την ανέμη των παραμυθιών πρακτικά ημερίδας

επιμ. Στέλλα Ταροπινά

εκδ. Υπουργείο Αιγαίου, Χίος 2005

«Από τη Θράκη και το Αιγαίο έως την Κύπρο», συνεχίζεται ο τίτλος των Πρακτικών της ημερίδας. Μέσα από έξι εισηγήσεις σχετικές με το θέμα, αναδεικνύεται η πολιτισμική ενότητα του χώρου, ενώ παρατίθενται και τρία χαρακτηριστικά παραμύθια («Η Σαρανταπέδουδουσα», «Η Αγκυλοπιπτούρα», «Το Φαρίν»). Συγχρητηρία στους οργανωτές μιας τόσο επιτυχημένης προσπάθειας.

Ισχύς μου η αγάπη του φακού Φώτος Λαμπρινός

εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα 2004

Πώς φαίνεται και από τον υπότιτλο του βιβλίου, «Τα κινηματογραφικά επικαιρά ως τεκμήρια της Ιστορίας (1895-1940)», ο συγγραφέας, εξετάζοντας τα νέα που προβάλλονται στα Επίκαιρα καθώς και τις ειδήσεις που αποσιωπώνταν, μάς δίνει μια εικόνα για την δύναμη του κινηματογράφου. Το κείμενο συνοδεύεται και από ένα DVD.

Βαλκανικοί πόλεμοι 1912-1913. Ο ναυτικός αγώνας Λεύκωμα

εκδ. Ναυτικών Μουσείων της Ελλάδος, Αθήνα 2005

Το περιεχόμενο του λευκώματος παρουσιάζει μοναδικής σημασίας ανέκδοτο αρχείο και φωτογραφικό υλικό που προέρχεται από τα αρχεία του Ναυτικού Μουσείου της Ελλάδος. Το λεύκωμα διαθέτει στο πλωτήριο του Μουσείου.

Κρατική Ορχήστρα Αθηνών Τάκης Καλογερόπουλος

εκδ. ΚΟΑ, Αθήνα 2004

Κυκλοφόρησε ο πολυ ενδιαφέρον τόμος του γνωστού συνθέτη και μουσικολόγου Τάκη Καλογερόπουλου. Στο πρώτο μέρος παρακολουθούμε την προϊστορία και στο δεύτερο την ιστορία της ΚΟΑ, η οποία καθίσταται το 1942 «Κρατική Υπηρεσία» και διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο στα πολιτισμικά πράγματα της Ελλάδος, με επικεφαλής λαμπρές μουσικές προσωπικότητες και συμπράττοντας με εξεχόντες ξένους μουσικούς. Το τρίτο μέρος είναι αφιερωμένο στη σύνθεση της ΚΟΑ και σε όσους συνέπραξαν με αυτήν. Το πλούσιο αρχείο φωτογραφικό υλικό του τόμου ζωντανεύει πραγματικά την ιστορία της ΚΟΑ μπρος στα μάτια του αναγνώστη.

Carmina Burana. Veris et amoris

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2005

Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα (12ος-13ος αι.), μια κοινωνία κληρική και σπουδαστών, γνωστών με το όνομα Goliardi, εναντιώθηκε στο κατεστημένο, απορρίπτοντας τις στειρές θεωρίες του. Τα ερωτικά *Carmina Burana* είναι οι αντιπροσωπευτικότερες συνθέσεις των δημιουργών τους, σε σύγκριση με τα *Carmina Moralia* (ηθικά-ασπικά) και τα *Carmina Lusorum et Potatorum* (παιγνιώδη-συμπωτικά). Η ποίηση των Goliardi δείχνει εξάλλου την πρόοδο των ιδεών και των

συναισθημάτων, μια πρόδοιο που προετοίμασε τον ερχομό της Αναγέννησης. Οι εκδόσεις Παπαδημίου κυκλοφορούν μια έκδοση φιλολογική, χάρη στην οποία μεταφράσει—που αποδίδει πιστά την ατμόσφαιρα των ποιημάτων—αλλά και τον προσεκτικό σχολιασμό της Στ. Γεωργαλά-Πριόβολου.

Το Αιγαίο στην πρώιμη Εποχή του Σιδήρου πρακτικά συνεδρίου

εκδ. Πανεπιστήμιο Κρήτης-ΥΠΠΟ, Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Αιγαϊκών Σπουδών, Αθήνα 2004

Ανακοινώσεις ελλήνων αλλά και ξένων αρχαιολόγων, που ερευνούν το Αιγαίο, περιλαμβάνει ο ογκώδης τόμος 550 σελίδων με τίτλο «Το Αιγαίο στην πρώιμη Εποχή του Σιδήρου». Πρόκειται για τα Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου που πραγματοποιήθηκε το Νοέμβριο του 2002 στη Ρόδο. Το γεγονός ότι η έρευνα των επιστημόνων επικεντρώθηκε σε συγκεκριμένη εποχή και πληροφορίες και αφητέρου παρέχει τη δυνατότητα στον αναγνώστη να αποκομίσει συγκριτικά στοιχεία για τον πολιτισμό που ανέπτυξαν στις επιμέρους τοπικές κοινωνίες του Αιγαίου την Εποχή του Χαλκού Ι (για μας η Μινωική και Μυκηναϊκή) αλλά και κατά την Εποχή του Σιδήρου. Αξίζει να σημειωθεί ότι το υλικό των ανακοινώσεων είναι «φρέσκο», καθώς πρόκειται για τα αποτελέσματα από τις ανασκαφικές και επιστημονικές έρευνες της τελευταίας δεκαετίας τα οποία δημοσιεύονται για πρώτη φορά. Ο τόμος αρθρώνεται σε έξι ενότητες: Έρηνά από τις έρευνες στην Κρήτη (13 ανακοινώσεις), προχρηί στα Δωδεκάνησα και τα νησιά του ανατολικού και βόρειου Αιγαίου (7 ανακοινώσεις), συνεχίζει με τα παράλια της Μακεδονίας και της Θράκης (8 ανακοινώσεις), τα παράλια της Κεντρικής Ελλάδας και της Ευρώπας (4 ανακοινώσεις), και καταλήγει στις Κυκλάδες και τα Κύθηρα (5 ανακοινώσεις).

A.M.

Όψεις της ανθρωπολογικής σκέψης και έρευνας στην Ελλάδα

επιμ. Ελευθέριος Αλεξάκης, Μαρινέλλα Κατσιλέρη, Ανδρομάχη Οικονομού

εκδ. Ελληνική Εταιρεία Εθναολογίας, Αθήνα 2004

Πρακτικά ομότιπου συνεδρίου, που αποτελεί σίγουρα ένα πρώτο βήμα προκειμένου να γνωρισουμε καλύτερα την ανθρωπολογική επιστήμη και τις σχέσεις της με άλλους επιστημονικούς χώρους.

Πρακτικά Β' Διεθνούς Σιρναϊκού Συμποσίου πρακτικά συνεδρίου

εκδ. Σύνδεσμος Σιρναϊκών Μελετών, Αθήνα 2005

Εκδόθηκε ο πρώτος από τους τρεις τόμους των πρακτικών του Β' Σιρναϊκού Συμποσίου (Σίρνος, 27-30 Ιουλίου 2002), με τις ανακοινώσεις που αναφέρονται στους αρχαίους χρόνους.

BCH, Supplément 37 Dikili Tash I/2

Πρόκειται για τον δεύτερο από τους τρεις συνολικά τόμους, των οποίων η έκδοση (υπό τη διεύθυνση του René Treuil) προγραμματίζεται από τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών (EFA) και έχουν ως θέμα τις ανασκαφές του Jean Deshayes στην προϊστορική θέση Ντικίλι-Τας της Μακεδονίας. Εδώ γίνεται εκτενής αναφορά κυρίως στις τεχνικές και τη διακόσμηση της κεραμικής της νεολιθικής και της λεγόμενης χαλκολιθικής περιόδου, καθώς και στα ζωμόρφα και αναβρομόρφα αγείνια που βρέθηκαν στις ανασκαφές.

Φωκικά Χρονικά περιοδική έκδοση τόμος ΙΓ' (Αμφισσα 2005)

Στο τεύχος αυτό δημοσιεύονται τα Πρακτικά του Συνεδρίου «Σπύρος Παπαλουκάς» (Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αμφισσας, 2000).

Notiziario

περιοδική έκδοση

έτος ΙV, 1 (Απρίλιος-Σεπτέμβριος 2005)

Το μεγαλύτερο μέρος της ύλης του τεύχους αυτού του ενδημιωτικού βελτίου της Ιταλικής Αρχαιολογικής Σχολής της Αθηνάς καταλαμβάνουν αναφορές στις ανασκαφικές εργασίες που πραγματοποιήσε κατά το περασμένο έτος η Σχολή σε διάφορες περιοχές της χώρας μας.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Έκδοση του Liddell-Scott σε cd-rom

Κυκλοφόρησε πρόσφατα σε cd-rom το γνωστό λεξικό αρχαίων ελληνικών-αγγλικών των Η.G. Liddell και R. Scott. Η ηλεκτρονική αυτή έκδοση περιλαμβάνει όλο το περιεχόμενο της τελευταίας, αναθεωρημένης έκδοσης του λεξικού (Η.G. Liddell, R. Scott, *A Greek-English Lexicon*, επιμ.: H.S. Jones και R. McKenzie, επιμ.: παραρτηματίας P.G.W. Glare, Οξφόρδη 1996). Το λογισμικό της ηλεκτρονικής έκδοσης έχει αναπτυχθεί από την αμερικανική εταιρία Logos Bible Software (<http://www.logos.com/products/details/1772>). Το cd-rom κοστίζει 145 δολάρια Αμερικής.

Βιβλιογραφία της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής

Εδώ και λίγους μήνες διατίθεται δωρεάν στο διαδίκτυο η βιβλιογραφία της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής (*Bibliographie de l'architecture grecque*, <http://web.mae.u-paris10.fr/bullarch/>). Πρόκειται για την ηλεκτρονική έκδοση του «Bulletin analytique d'architecture du monde grec», του αναλυτικού βιβλιογραφικού δελτίου που δημοσιεύεται στα γαλλικά από το 1992 και ανά διετία στον δεύτερο τόμο του επίσης περιοδικού *Revue Archéologique*. Η δικτυακή έκδοση αναπτύχθηκε με την επιστημονική ευθύνη της M.-Chr. Heimann, σχεδιάστηκε από την V. Fromageot-Lanierou, υπό την επίβλεψη της A.-M. Guimier-Sorbets, και φιλοξενείται στον δικτυακό τόπο του παρισινού ερευνητικού κέντρου Maison René Ginouves (MAE, Nanterre). Συμπληρώνει ιδανικά την έντυπη έκδοση, επιτρέποντας προς το παρόν αναζητήσεις με ελεύθερο κείμενο στο σύνολο των (περίπου 3.500) βιβλιογραφικών παραπομπών που έχουν μέχρι σήμερα δημοσιευτεί στα έντυπα βιβλιογραφικά δελτία (π.χ. όνομα συγγραφέα, γεωγραφική περιοχή, λέξεις από τον τίτλο της παραπομπής ή της κριτικής παρουσίασης που τη συνοδεύει, κ.ά.).

Ανανεωμένη έκδοση της Εντοπίας στο διαδίκτυο

Με ανανεωμένη μορφή και νέα ομάδα συντελεστών, η *Εντοπία* εκδίδεται και πάλι στο διαδίκτυο (<http://www.entopia.org>). Όπως και παλαιότερα, ο δικτυακός τόπος *Εντοπία* δημοσιεύει στα ελληνικά ειδήσεις και απόψεις για τις ερασιμαίες νέες τεχνολογίες της πληροφορικής και της επικοινωνίας στον πολιτισμό, και ειδικότερα στο χώρο των μουσείων και συναφών πολιτισμικών φορέων. Η τρέχουσα έκδοση προσφέρει νέα, άρθρα και σύντομα κείμενα, οργανωμένα σε θεματικές κατηγορίες (Τεκμηρίωση και διαχείριση συλλογών, Ψηφιοποίηση, Διαδίκτυο και υπερμέσα, Τεχνολογίες εκθέσεων, Διεθνείς πρωτοβουλίες και πρότυπα), καθώς και μηχανή αναζήτησης. Όπως σημειώνει ο υπεύθυνος της έκδοσης Κ. Δάλλας, η *Εντοπία* σχεδιάστηκε με σκοπό «να λειτουργήσει ως πόλος πληροφόρησης και επικοινωνίας μεταξύ των στελεχών μουσείων, ιστορικών αρχείων και άλλων συλλεκτηκών οργανισμών, όπως και των νέων επιστημόνων που ενδιαφέρονται για τη χρήση των νέων τεχνολογιών στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς». Ανοικτός σε συνεργασίες, ο δικτυακός αυτός τόπος προσφέρει «ένα σημείο τακτικής εικονικής συνάντησης» όλων των ενδιαφερομένων.

Τα «Αρχαιολογικά» επιμελείται η Κατερίνα Τεσκούρα